

Foto Anders Larsson

Miljövänliga rengöringstips

RENGÖR MILJÖVÄNLIGT!

Med diskmedel, såpa och någon svag syra (t ex citron- eller ättiksyra) klarar man de flesta fläckar och rengöringsbehov i hemmet. Försök därför i första hand med ”snälla” medel innan kraftigare produkter används. Se ändå till att du använder miljömärkta rengöringsmedel. Undvik produkter som innehåller klor (kemisk beteckning Cl) och klorföreningar. Nedan följer några tips.

Fläckborttagning från kläder

Om fläcken är färsk kan du försöka med nedanstående åtgärder. Intorkade fläckar kan först behöva mjukas upp med lite glycerol. Tänk på att känsliga färger kan blekas av citronsyra, T-röd och väteperoxid.

Obs! tänk på att många kläder idag är gjorda i speciella material som kan vara tjänsliga för vissa ämnen, läs den medföljande informationen i plagget eller prova först där ej syns eller är så känsligt.

Blod	Blötlägg i saltat kallt vatten, tvätta vid behov.
Bär	Använd pressad citron eller citronsyra.
Choklad	Gnid in diskmedel och tvätta sedan.
Fett	Strö på varmt potatismjöl och borsta bort efter några timmar, tvätta sedan vid behov.
Frukt	Slå på lite ättika och tvätta sedan.
Gräs	Gnid med lite glycerol (eller tandkräm) och tvätta.
Klister	Tillsätt matolja och tvätta.
Kulspets	Gnid in flytande såpa eller mjölk och tvätta.
Kåda	Använd ofärgat brännvin.
Matolja	Försök med en fuktig tygbit doppad i bakpulver.
Mögel	Behandla med väteperoxid (”vätesuperoxid”) och tvätta sedan.
Olja	Gnid in fläcken med tvål och tvätta sedan med ljummet tvålsvatten.
Rost	Använd citronsyra löst i varmt vatten.
Sot	Använd såpa eller tvål.
Stearin	Kyl ned plagget och skrapa bort stearinet, behandla sedan som fettfläck.
Svett	Gnid med lite glycerol och tvätta.
Te	Blek med ättika och tvätta.
Trycksvärta	Använd såpa eller T-röd.
Tuggummi	Kyl ned plagget och försök skrapa bort eller badda med T-röd.
Tusch	Använd T-röd.
Urin	Gnid med lite glycerol och tvätta.
Vin	Strö på salt eller potatismjöl och lägg sedan plagget i kallt vatten.
Ägg	Använd kallt vatten.
Öl	Använd tvålsvatten eller ofärgat brännvin.

Rengöring av ytor

I många fall kan rengöringsduk av mikrofiber användas, ev fuktad med vatten. En helt kemikaliefri metod. Använd repfri svamp eller löddrande tvålull för känsliga ytor. Ättika bör hanteras med gummihandskar.

Bil	Bilen ska i första hand tvättas på en miljöanpassad biltvättanläggning. Biltvättens funktion kan försämrats om egna produkter sprutas på utanför tvätten. Om bilen tvättas hemma stå inte på gatan eftersom tvättvattnet då kan rinna ut i och förorena sjöar och vattendrag. Stå på gräsmatta eller grusgång och använd miljöanpassade tvättmedel. Tvätta ofta så går det lättare.
Cykel	Använd diskmedel eller såpa.
Diskbänk	Använd citronsyra eller gnugga med urpressade citrunklyftor.
Diskmaskin	Beläggningar motverkas med någon matsked citronsyra då och då.
Duschkabin	Rengör med citronsyra eller annat surt medel för att få bort kalk. Doppa duschdraperiet i saltvatten så förhindras mögelbildning. Undvik såpa om kalkrikt vatten.

Duschsil	Lägg silen i citronsyra eller ättiksyra över en natt.
Fönster	Diskmedel eller T-röd i ljummet vatten. Efterputsas med en gammal nylonstrumpa.
Fönsterkarmar	Diskmedel.
Glasbord	Diskmedel eller T-röd (vid fettfläckar).
Golv	Svarta ränder från skor kan tas bort med tandkräm eller T-röd. – Klinker Såpa (som rengöringsmedel). – Linoleum Fukta mopps för rengöring, diskmedel för fläckar (aldrig såpa!) – Parkett Diskmedel. – Plast Diskmedel. – Sten Såpa. – Trä Såpa.
Kaffebyggare	Avkalka med ättikspirit (2 dl) till 8 dl vatten. Låt hälften rinna igenom och vänta 15 min. Slå på apparaten igen och låt resten gå igenom. Avsluta genom att låta några liter vatten passera bryggaren. Ett alternativ till ättika är några teskedar citronsyra.
Kakel	– Tvålrester Använd citron- eller vinsyra. – Fettfläckar Använd såpa.
Karaffer	Låt stå i ett dygn med vatten som tillsatts två hackade potatisar.
Kastruller	Gnid med varmt såpvatten eller tvålull.
Kopparföremål	Gnid med ättika och vatten eller citronsyra.
Kromföremål	Gnid med äppelcidervinäger.
Kylskåp	Rengör med diskmedel.
Köksluckor	Diskmedel eller såpa.
Lampor	Diskmedel.
Mikrovågsugnar	Diskmedel.
Målade ytor	Rengör med diskmedel eller såpa.
Penslar	Försök alltid skrapa så mycket färg som möjligt tillbaka till burken. Vattenbaserad färg kan tas bort med vatten och såpa. Helst bör man sedan låta vattnet avdunsta på lämpligt ställe och lämna in burken med färgresterna till en miljöstation. Vid rengöring med lösningsmedel (t ex lacknafta) ska vätskan lämnas till miljöstationen. Om färgad lacknafta får stå några veckor kan vanligen en stor del återanvändas till rengöring av penslar, eftersom färgen sjunker till botten.
Spisplattor	Lätt rengöring kan ske med diskmedel eller såpa. Fastbränd mat tas bort med tvålull. Man kan också putsa plattorna med bikarbonat på en svamp.
Spishäll	Gnid försiktigt med svamp och såpa eller tvålull.
Silverföremål	Gnid med tandkräm och skölj eller lägg silvret i hett potatisvatten. Några sockerbitar i silverlådan motverkar svärta.
Skor	Saltränder på skor kan tas bort med ättika.
Strykjärn	Beläggningar kan gnidas bort med tandkräm.
Tekoppar	Gnid med en svamp med tillsats av bakpulver, citronsyra, salt eller vinsyra.
Tennföremål	Gnid med filmjolk och polera med tidningspapper.
Termos	Blanda en tesked bakpulver med hett vatten, skaka om och låt stå några timmar.
TV-rutor	Torka försiktigt med microduk, torr eller fuktad med bara vatten.
Tvättställ	Gnugga med bakpulver eller salt och skölj. Vid svårare avlagringar, gör en ”pasta” av ättika och potatismjöl som får ligga kvar ett tag.
Ugn	Stryk på såpa i ugnen och värm sedan till 100 grader. Torka av då ugnen svalnat. Kvarvarande beläggningar kan tas bort med tvålull.
Vaser	Tillsätt en matsked okokt ris och några matskedar vinäger.
Verktyg	Rostfläckar kan avlägsnas med vinsyra på svamp eller ibland med (rostiga) ketchup.
WC-stolar	Diskmedel brukar räcka om man rengör minst två gånger per vecka. Desinfektion kan ske genom tillsats av några matskedar hushållsättika som får verka ett par timmar.
Ängstrykjärn	Igenkalkade kanaler kan rensas med några matskedar ättiksyra i vattnet.

Många av de rengöringsmedel vi har hemma innehåller farliga kemikalier. Ämnen som kan vara skadliga för miljön och hälsan. Även om vi är noga med att lämna in rester till miljöstationen så är det bästa att använda så lite sådana ämnen som möjligt.

Med färre farliga kemikalier blir hemmet också barnsäkrare.

Här får du därför tips på miljövänligare alternativ för rengöring.

Giftfri miljö - ett av Sveriges nationella miljökvalitetsmål.

Illustration Tobias Flygar

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna". (Ny formulering från 2010-06-22)